

Vlaamse
overheid

Vlaanderen en het Europees Semester 2019

Toelichting bij het ontwerp Vlaams Hervormingsprogramma 2019
Vlaams Parlement
26 maart 2019

0. Inleiding: Europees Semester 2019

- **Doel** = lidstaten stemmen economisch en begrotingsbeleid af op EU-verplichtingen
- **Oktober 2018– april 2019**: overleg tussen diensten EC en België : bilaterale ontmoetingen (7 december 2018, 18 maart 2019) en Fact Finding Mission (26 oktober 2018),...
→ **zeer sterke betrokkenheid Vlaanderen in proces Europees Semester**
- **21 november 2018**: start Europees Semester
- **27 februari 2019**: Landverslag België
- **21-22 maart 2019** : Europese Raad
- **15 april - 30 april 2019**: Indienen NHP's en stabiliteitsprogramma's
- **5 juni 2019**: EC brengt ontwerp landenspecifieke aanbevelingen (LSA's) uit
- **20-21 juni 2019**: Europese Raad keurt nieuwe LSA's goed
- **juli 2019**: ECOFIN neemt LSA's formeel aan

0.Inleiding: Landverslag België (27/02/2019)

Positief

- Intensieve dialoog met diensten EC
- Historisch hoog aantal verwijzingen naar Vlaamse maatregelen in Landverslag en meer nadruk op regionale verschillen (zie tabel)
- Intensieve opvolging door Vlaanderen en overleg met de EC werpt vruchten af

Verbeterpotentieel

- Systematische opname van maatregelen van de gemeenschappen en gewesten inclusief regionale cijfers.
- Regionale cijfers voor alle EU-2020 doelstellingen.

Landverslag	Totaal aantal pagina's	Aantal letterlijke verwijzingen ('Vlaanderen' 'Vlaams')
2015	107	49
2016	85	23
2017	86	58
2018	81	57
2019	100	85

0. Inleiding: Landverslag België (27/02/2019)

Regionale verschillen

Een aantal voorbeelden:

- Groei van het bbp over de periode 2009-2016
- Werkloosheidsgraad
- NEET ('Not in Education, Employment or Training')-jongeren
- Jeugdwerkloosheid (15-24 jaar)
- Voortijdige schoolverlaters
- Het percentage jongeren dat de basisvaardigheden niet beheerst

Een aantal voorbeelden waar Vlaanderen positief in beeld komt

- Implementatie van uitgaventoetsingen (p.24)
- Onderzoek en ontwikkeling (p. 54)
- Gereguleerde beroepen (p. 58)
- Afschaffing van de vestigingswet (p. 60)

0. Inleiding: Vlaams Hervormingsprogramma 2019

- Het **negende VHP** sinds start Europees Semester (in 2010)
- Vlaanderen en Schotland zijn de enige twee deelstaten in de EU met een eigen hervormingsprogramma
- VHP bestaat uit 5 delen; de delen 2 en 3 staan centraal
- Vlaamse beleidsantwoorden op :
 - ✓ Grote economische uitdagingen (**landenspecifieke aanbevelingen 2018 én investeringsuitdagingen**) (deel 2)
 - ✓ Voortgang inzake **EU2020-doelstellingen** (deel 3)
- VHP volgt de richtlijnen van de EC inzake opmaak hervormingsprogramma's

Deel 1 : Macro-economische ontwikkelingen

- **Economische groei:** 2% in 2017
- **Hoge arbeidsproductiviteit** (in 2018: 29% hoger dan in EU-28)
- Sterke **investeringsratio** (in 2018 : 24,7% van het BBP, enkel Tsjechië en Zweden nipt beter met 25,3%)
- **Innovatiegedreven economie:** O&O intensiteit van 2,70% (2016): top 6 binnen EU28
- **Werkloosheidsgraad (15-64 jaar):** 4,4% in 2017
- **Werkzaamheidsgraad (20-64 jaar):** 73% (2017) en 74,4 (vierde kwartaal 2017 – eerste drie kwartalen 2018). **Het hoogste cijfer ooit!**
- **Steeds verder toenemende goederenuitvoer:** 317 miljard euro in 2017 (+5% dan in 2016)

Deel 2: Maatregelen in het kader van de grote economische uitdagingen

- Vlaamse beleidsantwoorden op de :
 - **landenspecifieke aanbevelingen** van 2018 en
 - de **'investeringsuitdagingen'**

LSA1: Overheidsfinanciën

*“Ervoor zorgen dat het nominale groeipercentage van de netto primaire overheidsuitgaven in 2019 niet hoger ligt dan 1,8 %, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse structurele aanpassing van 0,6 % van het bbp. Meevallers gebruiken om de vermindering van de overheidsschuldquote te versnellen. De beoogde pensioenhervormingen voortzetten en de **voorspelde stijging van de uitgaven voor langdurige zorg beheersen**. De volledige implementatie van het samenwerkingsakkoord van 2013 tot coördinatie van het begrotingsbeleid van alle overheidsniveaus voortzetten. **De efficiëntie en samenstelling van de overheidsuitgaven op alle overheidsniveaus verbeteren om ruimte te creëren voor openbare investeringen, met name door uitgaventoetsingen uit te voeren.**”*

Belangrijkste maatregelen (VHP 2019):

(1) Begrotingsaspecten: gezonde overheidsfinanciën en groeivriendelijke begrotingsconsolidatie

- ✓ begroting in **structureel evenwicht in 2019 (derde keer op rij!)**
- ✓ Kwaliteit en efficiëntie publieke financiën verbeteren:
 - Evolutie naar prestatiegeïnfomeerd budgetteren
 - Structurele verankering van uitgaventoetstingen (spending reviews)
- ✓ IJveren voor de introductie van een investeringsnorm
- ✓ Ontwikkelen van een schuldnorm

(2) Langdurige zorg:

- ✓ Vlaamse sociale bescherming

LSA2: Arbeidsmarkt - onderwijs & vorming

“De hindernissen om te werken wegnemen en de doeltreffendheid van een actief arbeidsmarktbeleid versterken, met name voor laagopgeleiden, mensen met een migrantenachtergrond en oudere werknemers. De hervormingen op het gebied van onderwijs en opleiding voortzetten, onder meer door kansengelijkheid te bevorderen en het percentage afgestudeerden in de wetenschappen, technologie, ingenieurswetenschappen en wiskunde te verhogen.”

Belangrijkste maatregelen (VHP 2019):

(1) Activeringsmaatregelen op kruissnelheid:

- ✓ Doelgroepenbeleid (extra maatregelen laaggeschoolde jongeren, 55-plussers,...)

(2) Transitie van werkloosheid naar werk voor kwetsbare groepen:

- ✓ Tijdelijke werkervaring, Wijk-werken

(3) Personen met migratie-achtergrond

- ✓ VDAB-project Integratie door Werk
- ✓ Actieplan ter bestrijding van Arbeidsgerelateerde Discriminatie (ABAD)

(4) Personen met arbeidshandicap, medische/psychisch/psychiatrische/sociale problemen

- ✓ Collectief Maatwerk binnen de sociale economie
- ✓ Ook dual leren binnen Buitengewoon Secundair Onderwijs

LSA2: Arbeidsmarkt en onderwijs & vorming

(5) Inzetten op combinatie arbeid-gezin:

- ✓ Voorzien in extra plaatsen kinderopvang
- ✓ Systeem van dienstencheques

(6) Werknemersmobiliteit: nieuw beleid rond aantrekken en behouden van buitenlands talent

(7) Duaal leren:

- ✓ 1 september 2019: 87 duale opleidingen ingevoerd

(8) Hervorming opleidingsincentives en Elders Verworven Competenties (EVC)

(9) STEM

- ✓ Nieuw STEM-actieplan 2020-2030 wordt uitgewerkt / Verder bouwen aan een sterke STEM-regie

(10) Inzetten op kansengelijkheid in het onderwijs:

- ✓ Hervorming leerlingenbegeleiding;
- ✓ Modernisering secundair onderwijs (SO) / nieuwe eindtermen 1ste graag SO
- ✓ Hervorming graduaatsopleidingen

(11) Inzetten op leerkrachten en het versterken van de lerarenopleiding

LSA3: Stimuleren ondernemerschap, vergroten concurrentie in dienstensector, aangaan mobiliteitsuitdagingen

“De regelgevings- en administratieve druk verminderen om ondernemerschap te stimuleren en de concurrentie in de dienstensector, met name de detailhandel, de bouw en de professionele diensten, te vergroten. De groeiende mobiliteitsuitdagingen aangaan, met name via investeringen in nieuwe of bestaande vervoersinfrastructuur en sterkere prikkels om gebruik te maken van collectief vervoer en vervoer met lage emissies. “

Belangrijkste maatregelen (VHP 2019):

(1) Stimuleren ondernemerschap en vergroten concurrentie dienstensector:

- ✓ Afschaffing van de vestigingswet voor 27 beroepen
- ✓ Afschaffing attest bedrijfsbeheer
- ✓ Decreet integraal handelsvestigingsbeleid
- ✓ Toegang tot Vlaams agentschap voor innoveren en ondernemen (VLAIO) sterk vereenvoudigd én ondernemersvriendelijker

(2) Groeiende mobiliteitsuitdagingen aangaan:

- ✓ Vlaanderen heeft deze regeerperiode 33% méér geïnvesteerd in vlotter en veiliger verkeer
- ✓ Inzetten op vergroening en verduurzaming van mobiliteit en vervoer (Clean Power for Transport, decreet lage emissiezones,...)

Inspelen op investeringsuitdagingen

- Investeringsuitdagingen centraal in het Europees Semester 2019 (cf. Landverslag)
- De Vlaamse Regering is en blijft een **investeringsregering**
 - **Extra investeringen gedaan in vijf prioriteitsdomeinen:** mobiliteit en openbare werken; scholenbouw; sociale huisvesting; economie en O&O; welzijnsinfrastructuur.
 - **Europees Fonds voor Strategische Investerings (EFSI)**

Belangrijkste investeringsdomeinen en maatregelen (VHP 2019):

(1) Investerings in Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (O&O&I)

- ✓ Bijkomende budgetten
- ✓ Digitalisering (o.a. Actieplan Artificial Intelligence en cybersecurity)
- ✓ Clusterbeleid op kruissnelheid
- ✓ Strategische onderzoekscentra (SOC's)

(2) Investerings in Energietransitie:

- ✓ Steun voor grootschalige zonneprojecten/ innovatieve productie zonnewarmte/..
- ✓ Nieuw ondersteuningsmechanisme voor kleine en middelgrote windturbines
- ✓ Digitalisering energiesysteem
- ✓ 10 grote proefprojecten met batterijen

(3) Investerings in een koolstofarme, circulaire economie:

- ✓ Speerpuntcluster Flux 50 en IBN's Power to Gas, Groen Licht
- ✓ Extra risicokapitaal – Vlaams Milieumaatschappij

(4) Investerings in betaalbare en energiezuinige woningbouw:

- ✓ Hervorming energiepremies en nieuwe ondersteuningsmaatregelen
- ✓ Vlaamse energielening-sociale doelgroep
- ✓ Rollend Fonds Energetische Renovatie
- ✓ Residentiële woning (3 van de 6 energie-efficiënte maatregelen)
- ✓ Vernieuwd EPC → EPC+

(5) Investerings in mobiliteit en openbare werken:

- ✓ Deze regeerperiode 33% méér geïnvesteerd in vlotter en veiliger verkeer,

(6) Investerings in schoolinfrastructuur:

- ✓ Masterplan Scholenbouw wordt verder gezet (2018: subsidies 401 miljoen euro)
- ✓ DBFM

(7) Investerings in welzijnsinfrastructuur: 500 miljoen extra

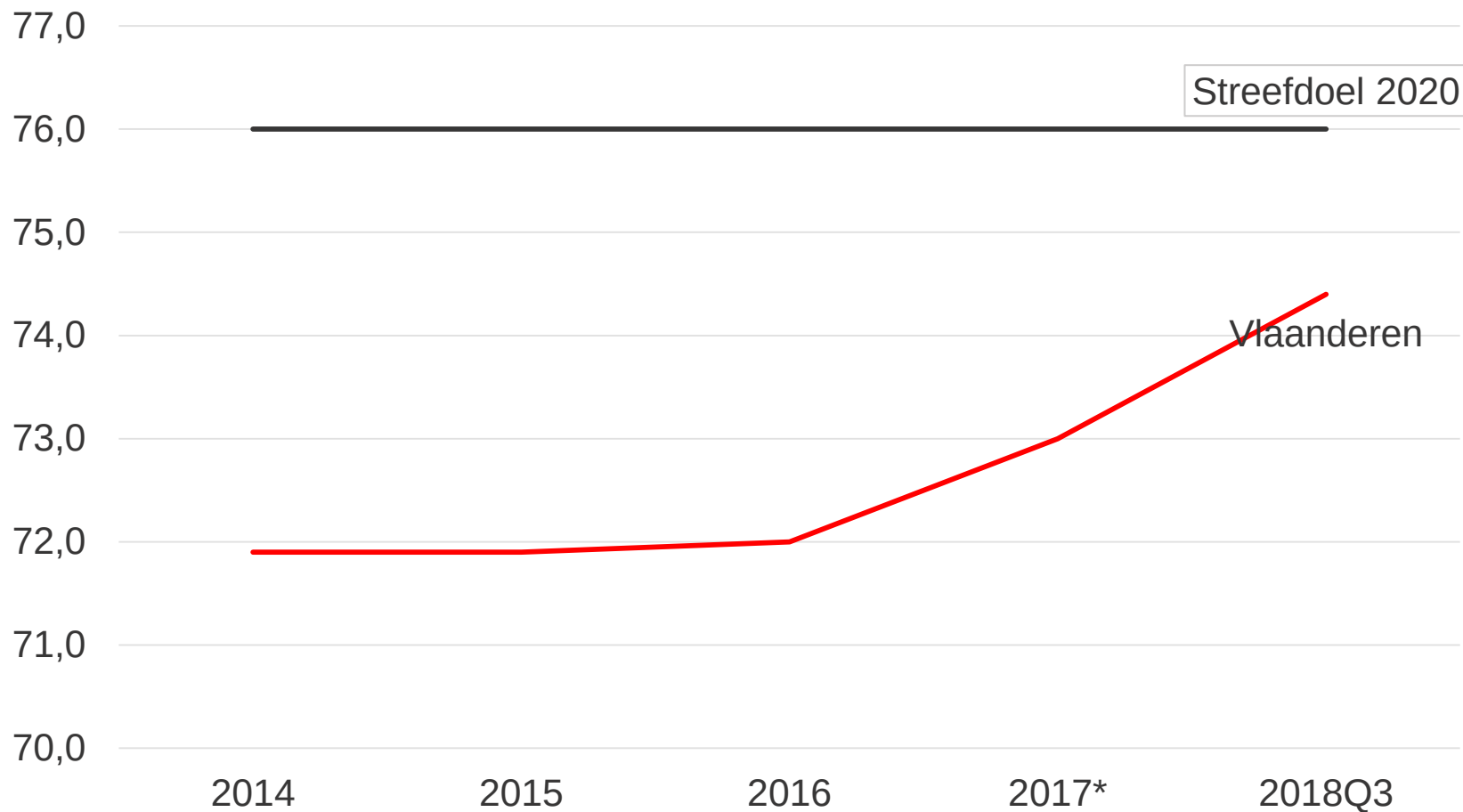
(8) Investerings in sociale huisvesting: 4 miljard euro geïnvesteerd in deze regeerperiode

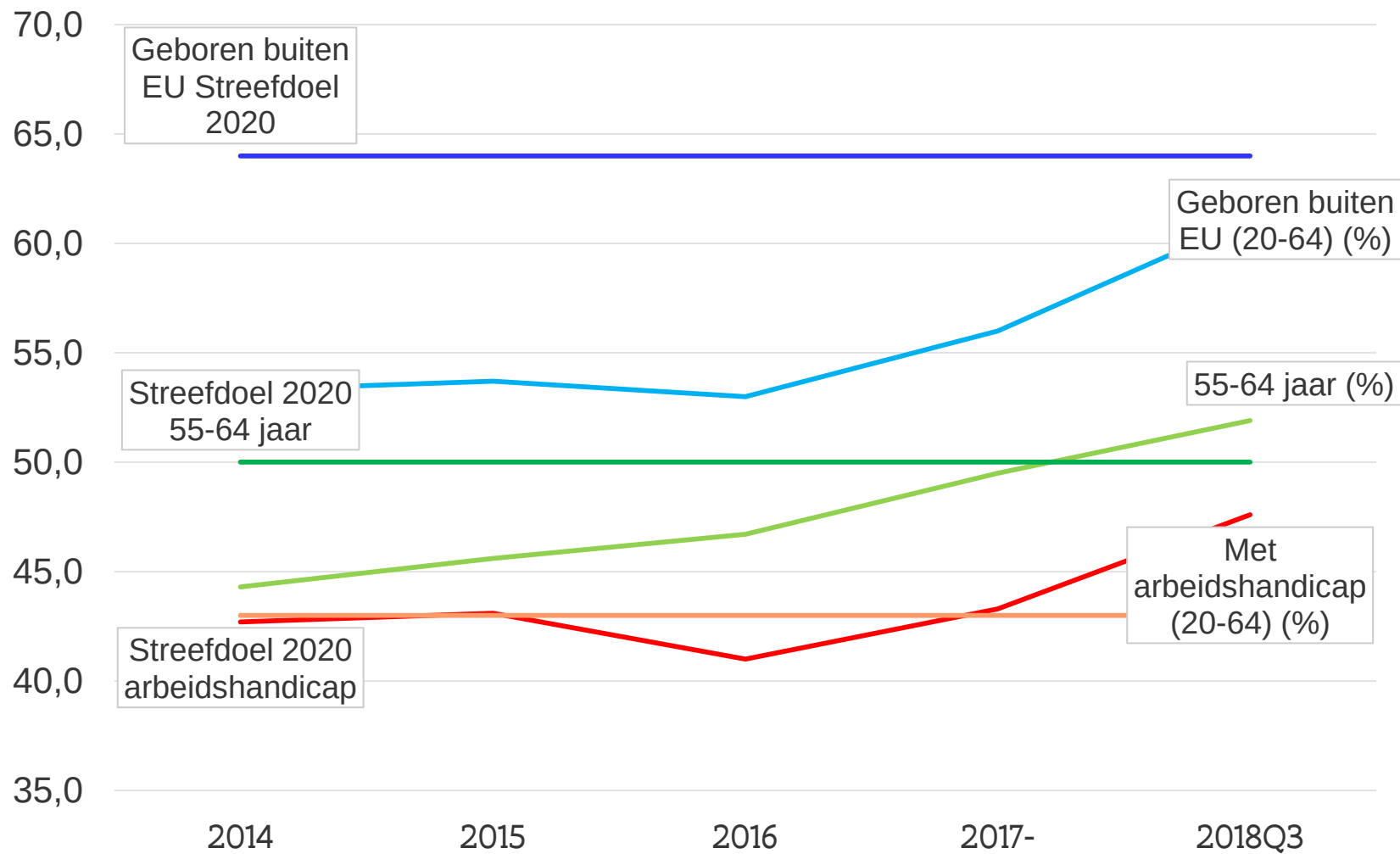
Deel 3: Vooruitgang EU2020-doelstellingen

- **Stand van zaken** m.b.t. de EU 2020-doelstellingen
- **Maatregelen** die bijdragen aan de realisatie van de EU2020-doelstellingen.

1. Werkzaamheidsgraad 20-64 jaar (%)

Werkzaamheid kansengroepen (Vlaams Gewest)

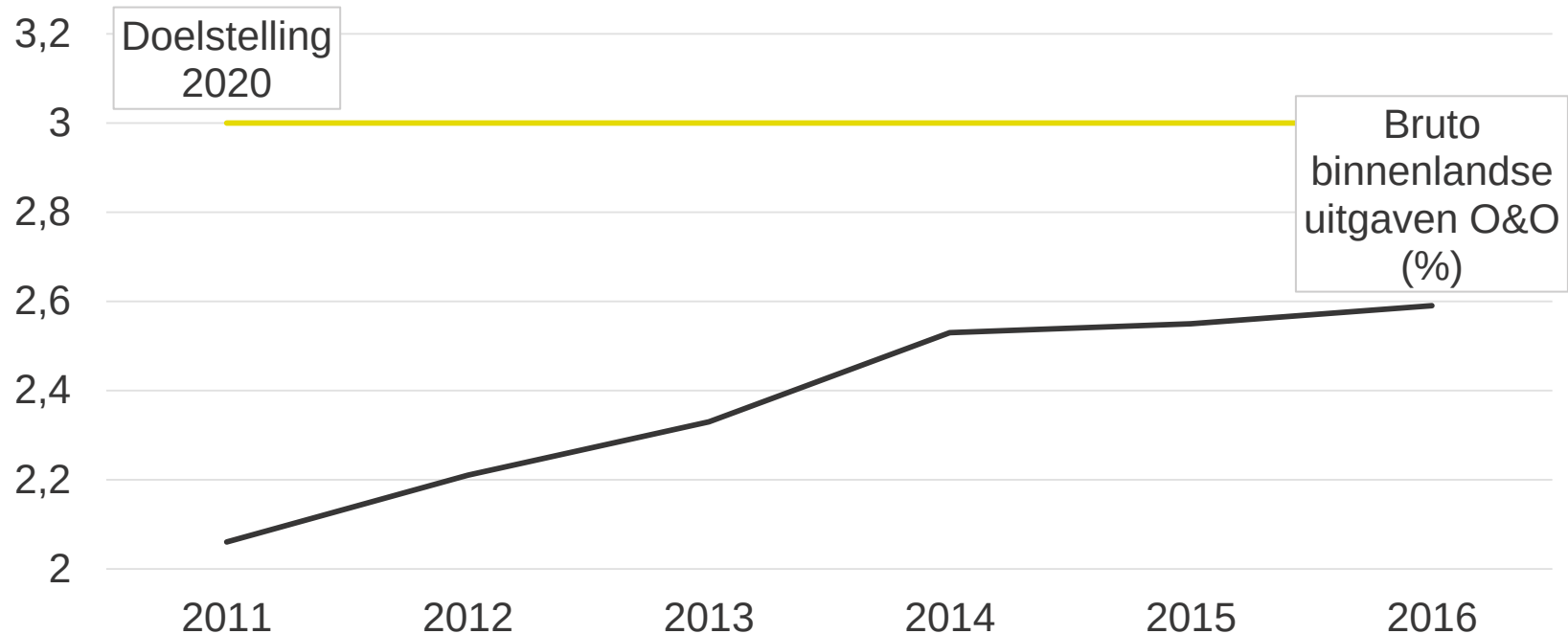

2. Onderwijs

Kernindicator	2014	2015	2016	2017*	Streefdoel 2020	Afstand (+ plaats EU-28)
Vroegtijdige schoolverlaters (%)	7,0	7,2	6,8	7,2	5,2	2,0 ppt/ 9 op 28 (in 2017)
30-34 jarigen met diploma HO (%)	44,8	43,2	47,3	46,4	47,8	1,4 ppt 10 op 28 (in 2017)

- Voor beide doelstellingen wordt de Europese doelstelling (respectievelijk 10% en 40%) gehaald, de Vlaamse streefdoelen blijven binnen bereik
- **Belangrijkste maatregelen (VHP 2019):**
 - (1) **Vroegtijdig schoolverlaten**
 - ✓ Verder Uitrol actieplan ‘Samen tegen Schooluitval’
 - ✓ Modernisering secundair onderwijs
 - ✓ Versterking van het kleuteronderwijs
 - ✓ Strategisch plan Geletterdheid 2017-2024
 - (2) **Tertiair onderwijs**
 - ✓ Hoger Beroepsonderwijs → omvorming tot graduaatsopleidingen
 - ✓ Oriënteringsproef Columbus
 - ✓ Nieuw kwaliteitszorgstelsel in hoger onderwijs

3. Onderzoek en Ontwikkeling

- **Hoogste score ooit inzake O&O : 2,70%.**
- **Bijna de top-5 gehaald in de EU-28**, enkel Finland, Denemarken, Duitsland, Oostenrijk en Zweden doen beter dan Vlaanderen,

4. Klimaat en energie (20-20-20 doelstellingen)

Kernindicator	2005	2013	2014	2015	2016	2017*	Streefdoel 2020
Broeikasgasemissies niet-ETS broeikasgasemissies scope 13-20² (Mton)	46.1	45,4	43,0	44,3	44,6	43,5	-15,7% broeikasgasemissies t.o.v. 2005
Primair energiegebruik, excl. Niet-energetisch (PJ)	1.756	1.609	1.469	1.499	1.618	1.632	<i>Jaarlijkse energiebesparing van 1,5% in de periode 2014-2020</i>
Hernieuwbare energie (HE)							
• Hoeveelheid HE (Mtoe)	0,48	1,40	1,35	1,43	1,57	1,63	2,156 Mtoe
• Aandeel HE in bruto finaal energiegebruik (%)	1,9	5,7	5,8	6,0	6,5	6,7	

4. Klimaat en energie

- Blijft een belangrijke uitdaging voor Vlaanderen

- Belangrijkste maatregelen (VHP 2019):

Algemeen: ontwerp van Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 en ontwerp van Vlaams Energieplan 2021-2030

1) Maatregelen reductie broeikasgasemissies (niet-ETS):

- ✓ Maatregelen in diverse beleidsdomeinen gefinancierd door Vlaams Klimaatfonds
- ✓ Vlaams adaptatieplan 2021-2030 in voorbereiding

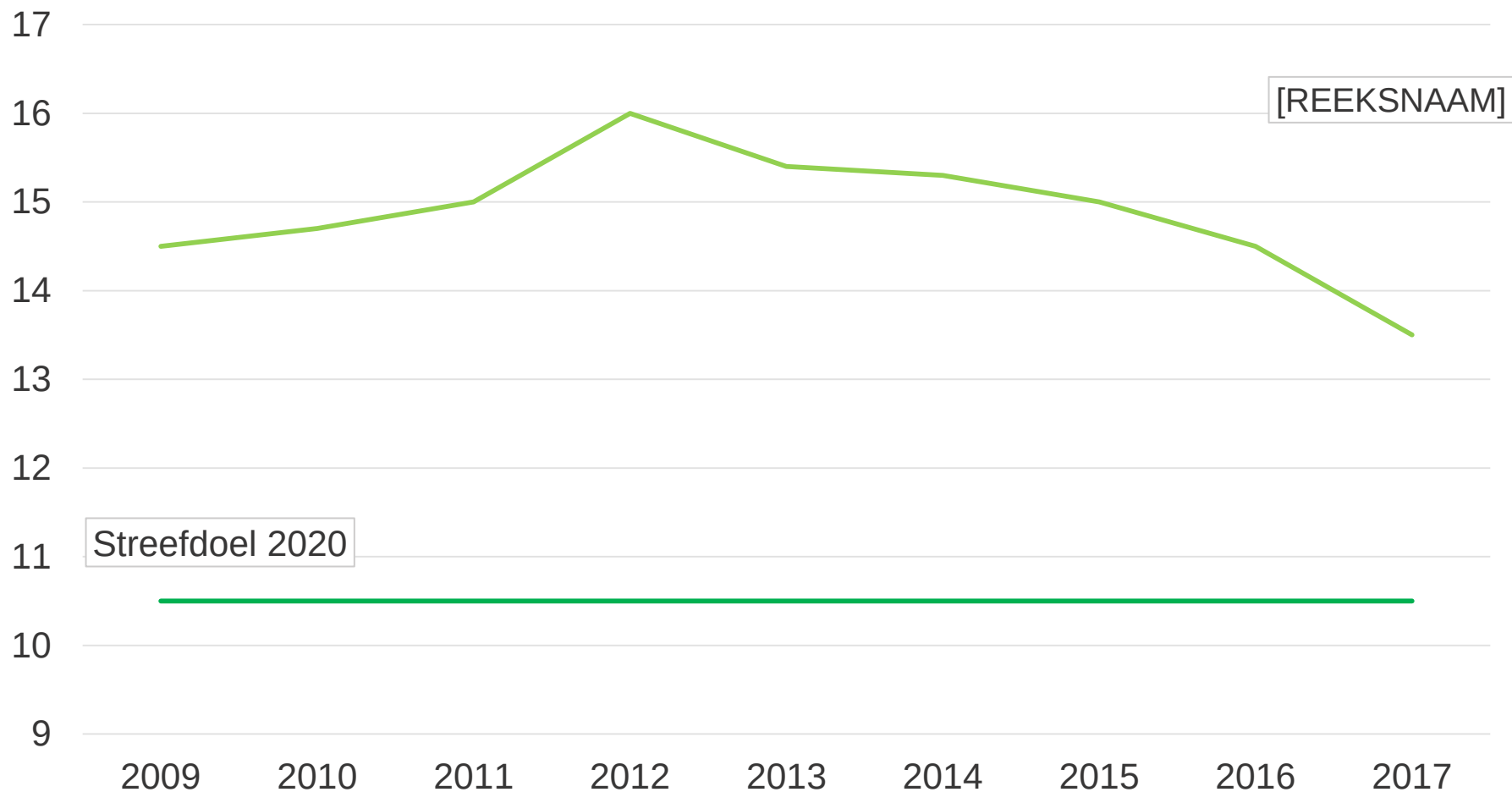
2) Maatregelen verbetering energie-efficiëntie:

- ✓ Renovatiepact
- ✓ Bestaande energiebeleidsovereenkomsten verlengd tot 2022

3) Maatregelen toename hernieuwbare energie:

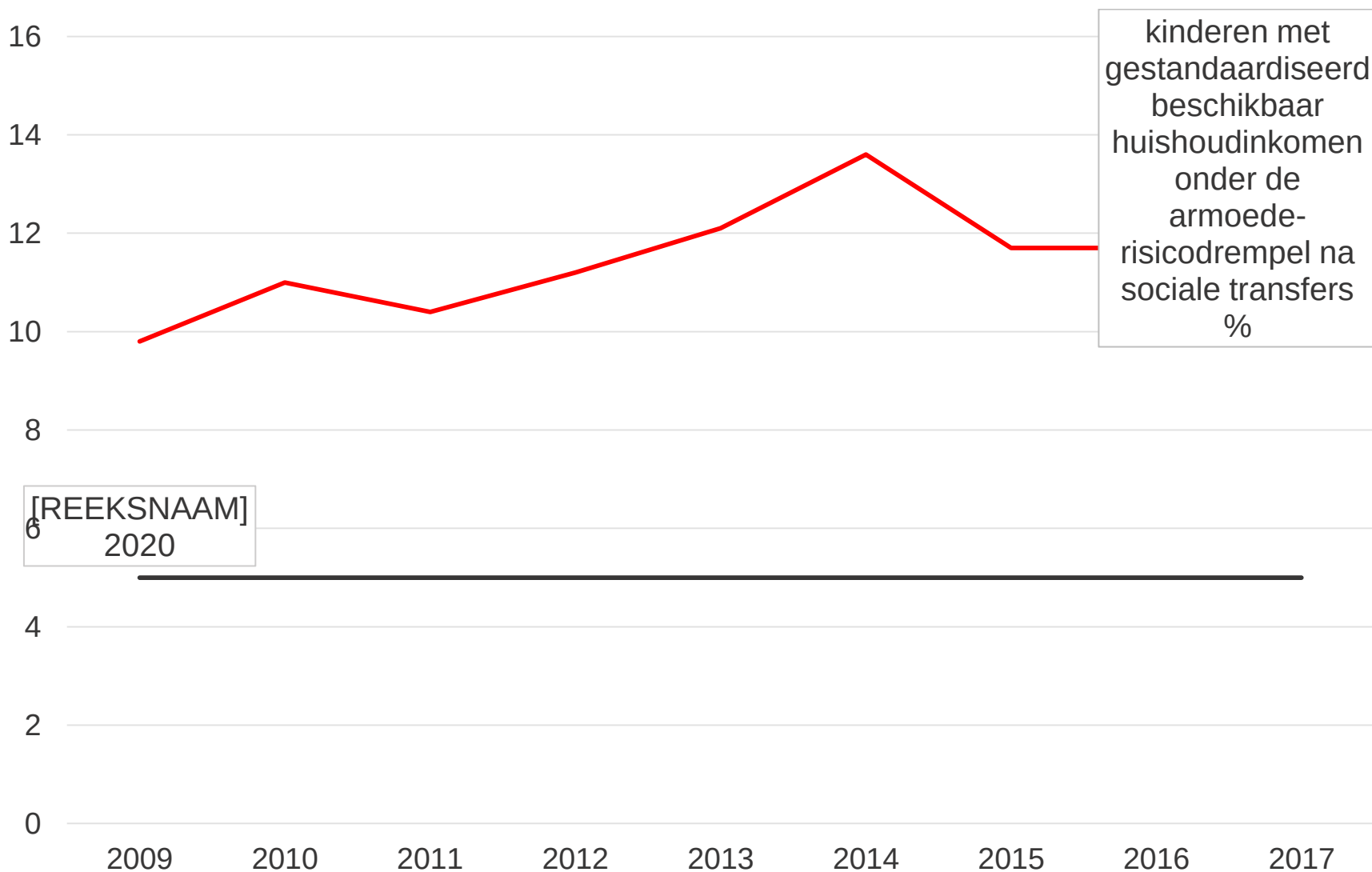
- ✓ Zonnegids
- ✓ Acties uit conceptnota Windkracht 2020 worden verder uitgerold
- ✓ Belang van warmtekaart en energiekaart

5. Armoede en sociale uitsluiting

- 2de plaats in Europa , maar uitdaging blijft groot.

5. Armoede en sociale uitsluiting

Sociaal scorebord

- **Europese pijler van sociale rechten**
- Ook **link met het Europees Semester** (bv. gezamenlijk werkgelegenheidsverslag)
- Belang van **sociaal scorebord** (14 indicatoren op 3 dimensies)
- **Vlaams sociaal scorebord** in VHP 2019 (niet verplicht; voornamelijk als oriënterende oefening bedoeld):
 - Vlaanderen doet het (zeer) goed wat de betrokken indicatoren betreft
 - In vergelijking met vorig jaar werd er verdere vooruitgang boekt!

Deel 4: bijdrage structuurfondsen

Goede uitvoering van **EFRO** en **ESF**-projecten

Deel 5: betrokkenheid stakeholders

- Versterken draagvlak in **Vlaanderen**
 - ✓ Structureel ingebed in werking Vlaamse overheid (Voorzitterscollege,...)
 - ✓ Betrokkenheid van VLEVA / VESOC / Vlaams Parlement
- Vlaamse betrokkenheid bij **nationaal** hervormingsprogramma (NHP)
- Zichtbaarheid VHP richting **EU**
 - ✓ VHP ook rechtstreeks bezorgd aan voorzitters COM, Europese Raad, Europees Parlement, Comité van de Regio's (COR), Europees Economisch en Sociaal Comité
 - ✓ Betrokkenheid Vlaanderen bij Comité van de Regio's

Conclusie

- **Governance**

- ✓ Tijdens deze regeerperiode versterkt ingezet op opvolging Europees Semester en verhoogde zichtbaarheid van Vlaanderen binnen EU
- ✓ Gewerkt aan het versterken van het draagvlak in Vlaanderen

- **Vlaanderen doet het relatief goed...**

- sterke **toename werkzaamheidsgraad** richting 75%, ook voor kansengroepen
- voor veel indicatoren scoren we goed in **EU-perspectief**:
 - Topscore inzake **armoede** (plaats 2 in EU 28)
 - Goede score **inzake O&O** (plaats 6 in EU 28)
- het Vlaams onderwijs scoort goed inzake **vroegtijdig schoolverlaten** (plaats 9), en **diploma's hoger onderwijs** (plaats 10)

- **... maar mag niet zelfgenoegzaam zijn**

- Slechts middenpositie inzake **werkzaamheidsgraad** (plaats 15 in EU 28); Vlaanderen moet ambitie durven tonen om te evolueren naar 80%
- Wat **de klimaat- en energiedoelstellingen** betreft is er nog werk aan de winkel
- **Extra investeringen** nodig in o.a. mobiliteit, onderwijs,...

Vervolgstappen

- ✓ **27 maart:** bespreking VHP op VESOC
- ✓ **5 april :** Goedkeuring VHP 2019 door Vlaamse Regering
- ✓ **begin april:** integratie VHP in NHP en **tweede helft april :** indiening NHP bij COM
- ✓ **April:** vertaling VHP en richting Europese instellingen
- ✓ **29 mei:** Overleg tussen European Semester Officer en het Voorzitterscollege
- ✓ **5 juni:** Voorstellen van landenspecifieke aanbevelingen 2019
- ✓ **juli :** definitieve goedkeuring LSA's door ECOFIN